

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TUSSENTIJD S KWALITEITSONDERZOEK

Joodse SG Cheider
HAVO
VMBOGT
VWO

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 23GF|C1
BRIN nummer : 23GF|00|HAVO
BRIN nummer : 23GF|00|VMBOGT
BRIN nummer : 23GF|00|VWO
Onderzoeksnummer : 283241
Datum onderzoek : 26 maart 2015
Datum vaststelling : 1 juni 2015

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 26 maart 2015 een tussentijds kwaliteitsonderzoek (tko) uitgevoerd op de Joodse Scholengemeenschap Cheider, afdeling vmbo-gt, havo en vwo, naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 4 februari 2014 stelde de inspectie tekortkomingen vast in het onderwijsproces en in de naleving van wettelijke vereisten op de Joodse Scholengemeenschap Cheider. De opbrengsten konden niet worden beoordeeld, omdat het hier heel kleine leerlingenaantallen betreft. De tekortkomingen in het onderwijsproces en in de kwaliteitszorg zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 12 mei 2014. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd en een toezichtplan opgesteld. In het kader hiervan voert de inspectie nu een tussentijds onderzoek uit om na te gaan in hoeverre de in het toezichtplan opgenomen tekortkomingen zijn opgeheven en aan de afspraken is voldaan.

Context

De Joodse Scholengemeenschap Cheider is de enige orthodox-Joodse school in Nederland. De afdeling voortgezet onderwijs van de school heeft op dit moment 37 leerlingen, verdeeld over vmbo-tl, havo en vwo. De jongens- en meisjesafdeling is op de Joodse Scholengemeenschap Cheider streng gescheiden. Dit alles betekent dat de groepen heel klein zijn, zelfs als ze noodgedwongen meerdere niveaus combineren. Gezien de geringe leerlingenaantallen zijn de opbrengsten van de vo-afdeling van de Joodse Scholengemeenschap Cheider niet te beoordelen door de inspectie.

De school heeft naast de kleine groepen te maken met in- en uitstromende leerlingen. Dit komt doordat gezinnen soms naar het buitenland vertrekken, of juist vanuit het buitenland naar Nederland komen. Niet alle leerlingen hebben dan ook Nederlands als moedertaal.

Daar komt bij dat met name de jongens lang niet altijd hun gehele schoolopleiding op de Joodse Scholengemeenschap Cheider afmaken, maar vaak halverwege de opleiding naar joods-godsdienstige opleidingen in het buitenland vertrekken.

De school biedt naast de reguliere vo-vakken joods onderwijs aan. Zeker voor de jongens maakt dit een groot deel van hun schooldag uit. De specifieke identiteit van de school brengt spanning met zich mee ten aanzien van het

reguliere aanbod voortgezet onderwijs, bijvoorbeeld ten aanzien van bepaalde onderwerpen en afbeeldingen. Lesmateriaal en lesprogramma's worden van tevoren gescreend en zo nodig aangepast om aan de eisen van de specifieke identiteit van de school te kunnen voldoen.

De school beschikt over een gebouw waarin naast de vo-afdeling ook de peuterafdeling en de basisschool zijn gehuisvest. Er is beveiliging in en om de school aanwezig.

Aanleiding

Toezichthistorie

Nadat op grond van het Kwaliteitsonderzoek op 4 februari 2014 is vastgesteld dat de kwaliteit van het onderwijs als zwak werd beoordeeld, is in juni 2014 in een bestuursgesprek/voortgangsgesprek de voortgang van verbeteringen en de stand van zaken besproken. Dit is vastgelegd in een verslag. In het KO-rapport werd afgesproken dat er in november 2014 een onderzoek naar kwaliteitsverbetering zou plaatsvinden, maar dit is niet gebeurd. De reden hiervoor is dat in het bestuursgesprek/voortgangsgesprek is geconcludeerd dat het verbetertraject langer tijd nodig zou hebben, mede met het oog op het gegeven dat de externe ondersteuning vanuit de gemeente Amsterdam pas na de zomervakantie 2014 zijn aanvang zou krijgen. Na de zomer 2014 heeft de inspectie een toezichtplan gemaakt voor PO en VO. De prestatieafspraken die daarin vermeld staat is, dat in juni 2015 het onderwijs (inclusief de wet- en regelgeving) weer van voldoende kwaliteit is.

Als toezichtafspraken zijn genoemd in het toezichtplan:

- een tweede voortgangsgesprek in december 2014;
- een tussentijds kwaliteitsonderzoek in maart 2015;
- een onderzoek naar kwaliteitsverbetering in juni 2015.

Het tweede voortgangsgesprek heeft plaatsgevonden op 12 december 2014 (vastgesteld op 16 februari 2015). Het verslag hiervan geeft aan dat de door de inspectie gevraagde documenten zijn opgeleverd, maar dat niet duidelijk is of het bestuur zich achter het verbetertraject schaaft, dat de taakverdeling tussen bestuur en directie mogelijk voor belemmeringen zorgt bij de verbeteringen.

De school heeft naast een geïntensiveerd toezichttraject wat betreft de kwaliteit ook te maken met geïntensiveerd financieel toezicht vanuit de onderwijsinspectie.

Onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet is gebaseerd op de afspraken die in het toezichtplan zijn opgenomen. Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de Inspectie aanwezig zijn;
- onderzoek en analyse van documenten die de school voorafgaand aan het tussentijds kwaliteitsonderzoek aan de Inspectie heeft toegestuurd;
- schoolbezoek, waarbij we gesprekken hebben gevoerd met de directeur, met een aantal docenten en met leerlingen, over de kwaliteit van de te onderzoeken indicatoren;
- een telefonisch gesprek met de adviseur vanuit KVA over de verbeteractiviteiten;
- bestudering van documenten en leerlinggegevens die op de school aanwezig waren;
- een afrondend gesprek met de directeur en met de voorzitter van de financiële commissie.

Tijdens het onderzoek hebben we ons naast de opbrengsten gericht op de beoordeling van de volgende indicatoren:

- 3.7 De school heeft een specifiek aanbod om de sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen te ontwikkelen passend bij de wettelijke voorschriften;
- 4.1 De school programmeert voor iedere leerling voldoende onderwijstijd;
- 4.2 De school realiseert minimaal de wettelijk verplichte onderwijstijd;
- 9.1 De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen;
- 9.2 De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen;
- 12.1 De school evalueert systematisch de opbrengsten;
- 12.2 De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.

Ook is gekeken naar wet- en regelgevingsaspecten (schoolgids, schoolplan, Examenreglement en PTA).

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Onze conclusie voor de Joodse Scholengemeenschap Cheider, afdeling vmbo-tl, havo en vwo is als volgt:

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs is op één van de in dit tussentijds kwaliteitsonderzoek (tko) onderzochte indicatoren verbeterd, maar vertoont nog belangrijke tekortkomingen. Het eerder toegekende toezichtarrangement zwak, op basis van het onderwijsproces en de kwaliteitszorg, blijft gehandhaafd. De inspectie maakt nadere afspraken met de school en het bestuur over het vervolg van het toezichttraject. Deze afspraken worden vastgelegd in een aangescherpt toezichtplan dat met het bestuur zal worden besproken.

Naleving

Tijdens het tussentijds kwaliteitsonderzoek is de naleving van bepaalde standaard door de inspectie gecontroleerde wettelijke voorschriften gecontroleerd. Wij constateren dat de school wat betreft schoolplan, schoolgids, examenreglement en pta voldoet aan de wettelijke voorschriften. Op grond van de beperkt beschikbare informatie over onderwijstijd hebben wij bij dit tussentijds kwaliteitsonderzoek geen betrouwbaar oordeel uit kunnen spreken over de onderwijstijd. Wij zullen dan ook in een later stadium een nader onderzoek op de school uitvoeren naar de geplande en gerealiseerde onderwijstijd, wat betreft de reguliere vo-vakken.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit van de onderzochte aspecten zijn gekomen. Eerst ziet u het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

Bij het tussentijds kwaliteitsonderzoek (tko) is - zoals gebruikelijk bij een tko - een beperkt aantal indicatoren onderzocht. De school heeft een verbeterplan opgesteld, waarbij zij ondersteund is door de KVA-adviseur (Kwaliteitsimpuls Voortgezet Onderwijs Amsterdam). Dit verbeterplan strekt zich uit over vier deelgebieden: 1) kwaliteit leeropbrengsten; 2) kwaliteit lessen en begeleiding, inclusief burgerschap en sociale competenties; 3) kwaliteitszorg en 4) duurzaam verbeteren (continuïteit/borging). Deze deelgebieden sluiten nauw aan bij de door de inspectie geconstateerde kwaliteitsproblemen. Inmiddels zijn er werkgroepen van docenten samengesteld, die zich verder buigen over de uitwerking van deze deelgebieden. Hoewel duidelijk is dat er nagedacht wordt over hoe te verbeteren, dit ook in plannen is vervat en er eerste stappen zijn ondernomen, is de schoolontwikkeling nog niet zo ver gevorderd dat de onderzochte indicatoren als voldoende kunnen worden beoordeeld. Daarvoor staan de ontwikkelingen nog te veel in een eerste fase, of is door de school nog onvoldoende inzichtelijk gemaakt of en in welke mate ze aan de gestelde eisen kan voldoen.

Alleen wat betreft het punt van gebruik van genormeerde toetsen hebben wij kunnen constateren dat er daadwerkelijk een verbetering op dit punt heeft plaatsgevonden. De constatering dat de kwaliteitsontwikkeling nog verdere verbetering behoeft, heeft te maken met een aantal factoren waaronder het gegeven dat er spanning is tussen de eisen vanuit de identiteit van de school, versus de eisen vanuit de Nederlandse onderwijswetgeving en het gegeven dat de school nagenoeg geen financiële middelen heeft. De bevindingen uit het kwaliteitsonderzoek blijven op dit moment vrijwel onverkort overeind en de bedenkingen die de inspectie heeft geuit in het voortgangsgesprek (in december 2014 en in het verslag daarvan heeft vastgelegd) eveneens. Dit algemene beeld wordt in paragraaf 3.3 nader uitgewerkt.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs 2013. Voor een overzicht van alle indicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2013 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften waaraan de school niet voldeed tijdens het eerdere kwaliteitsonderzoek. Of de school nu wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

23GF|00|HAVO - HAVO

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.					•
1.2.4	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding havo.					•
1.3.4	De leerlingen van de opleiding havo behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.					•
1.4.4	Bij de opleiding havo zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.					•

23GF|00|VMBOGT - VMBOGT

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.					•
1.2.3	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-gt.					•
1.3.3	De leerlingen van de opleiding vmbo-gt behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.					•

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.4.3	Bij de opleiding vmbo-gt zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.					•

23GF|00|VWO - VWO

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.					•
1.2.5	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vwo.					•
1.3.5	De leerlingen van de opleiding vwo behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.					•
1.4.5	Bij de opleiding vwo zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.					•

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.7	De school heeft een specifiek aanbod om de sociale en maatschappelijk competenties van leerlingen te ontwikkelen passend bij de wettelijke voorschriften.		•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.1	De school programmeert voor iedere leerling voldoende onderwijstijd.		•		
4.2	De school realiseert minimaal de wettelijk verplichte onderwijstijd.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.		•		

Nalevingsindicatoren 2013		ja	nee
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de onderzochte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).	•	
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de onderzochte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).	•	
N4	Door of namens het bestuur zijn het Examenreglement en het PTA naar de inspectie gestuurd en deze documenten bevatten de onderzochte onderdelen (Eindexamenbesluit art. 31).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Hieronder geven wij een nadere toelichting op de verschillende beoordeelde kwaliteitsindicatoren.

Opbrengsten

De opbrengsten van de school kunnen wij niet beoordelen, omdat het hier om te kleine leerlingenaantallen gaat. De school is nu wel begonnen met het afnemen van genormeerde toetsen voor de kernvakken, waardoor er binnen afzienbare tijd ijking van de resultaten van hun leerlingen ten opzichte van de leerlingen van andere scholen kan plaatsvinden. De school doet er daarnaast goed aan om leerlingen systematisch te volgen, ook wat betreft de andere vakken dan de kernvakken, en in kaart te brengen of leerlingen voortgang vertonen en naar verwachting presteren. Feitelijk vragen we hiermee aan de school om per leerling in kaart te brengen welke leerwinst bereikt wordt.

In dit kader wijzen wij ook op een specifiek punt met betrekking tot de v-afdeling van het Cheider: de toelating van leerlingen waarvan de afleverende school een advies geeft dat lager ligt dan het vmbo-tl. De school neemt in principe deze leerlingen aan, omdat er geen beroepsgerichte joods-orthodoxe school bestaat en ouders dus feitelijk geen alternatief zien. Een probleem is echter dat de school geen voorzieningen heeft om een beroepsgerichte opleiding aan te bieden. De school beraadt zich nu over mogelijkheden om als er leerlingen in huis zijn waar dit voor geldt, ze dan een passende opleiding te kunnen bieden, bijvoorbeeld via samenwerking met andere scholen.

Onderwijstijd

De school heeft overzichten aangeleverd van de urenverantwoording 2014-2015, waaruit volgens de eigen opgave van de school blijkt dat leerlingen 1004 uren per schooljaar aan profaan onderwijs besteden. Uit het aangeleverde overzicht uren per vak blijkt dat jongens en meisjes ongeveer evenveel uren per vak aangeboden krijgen, naast het joods onderwijs. Uit gesprekken met leerlingen blijkt echter dat het aantal uren dat aan regulier vo wordt besteed sterk varieert per leerling en dat er duidelijke verschillen tussen jongens en meisjes bestaan op dit punt. De urenverdeling per vak en per leerling en de realisatie van de geplande onderwijstijd in de praktijk hebben we daardoor onvoldoende kunnen nagaan in het kader van dit tussentijds kwaliteitsonderzoek. Het is daarom voor de inspectie op grond van dit tussentijds kwaliteitsonderzoek niet mogelijk om een betrouwbaar oordeel uit te spreken over de onderwijstijd (indicatoren 4.1 en 4.2). Wij zullen dan ook in een later stadium op de school onderzoek doen naar de geplande en gerealiseerde onderwijstijd, wat betreft de reguliere vo-vakken.

Aanbod sociale en maatschappelijke competenties

Er is in het kader van het verbeterplan KVA een werkgroep gestart die onder docenten in kaart laat brengen wat zij in hun vak doen aan burgerschap en sociale competenties (onder voorzitterschap van een docent joodse vakken) en welke belemmeringen zij daarbij ondervinden. Ook is er een eerste notitie over burgerschap gemaakt. De school is op dit moment bezig in kaart te brengen welk aanbod ze nu al hebben om leerlingen maatschappelijke competenties, waaronder burgerschapsvaardigheden en sociale competenties, te laten verwerven. Uit gesprekken met leerlingen en docenten blijkt dat er in het aanbod zeker ontwikkeling plaatsvindt, zoals bijvoorbeeld een 'dialogdag' met een protestant-christelijke school. Deze inventarisatie is een eerste stap op weg naar een meer doordacht aanbod op dit punt, in relatie tot de specifieke identiteit van de school. Het is de inspectie gebleken dat in het primair onderwijs (po) inmiddels door de docent joodse wereldoriëntatie een nadere verkenning is gepleegd naar de mogelijkheden die de identiteit van de school biedt om te voldoen aan de Nederlandse eisen met betrekking tot burgerschap en sociale integratie. Deze mogelijkheden gaan, aldus de betreffende docent, ver en bieden voldoende mogelijkheden om aan de Nederlandse wetgeving op dit punt te voldoen. Het verdient aanbeveling dat de vo-afdeling van de Joodse Scholengemeenschap Cheider, of in elk geval de werkgroep die zich over burgerschap en sociale cohesie buigt, in overeenstemming met de activiteiten in dit kader in het po, zich eveneens vanuit de mogelijkheden beraadt en verantwoordt.

De docenten vo geven zelf aan weinig belemmeringen te zien bij het geven van burgerschapsonderwijs. De belangrijkste belemmering is dat bij excursies naar musea en dergelijke van tevoren de kunstwerken beoordeeld moeten worden of leerlingen deze te zien mogen krijgen. Hoewel er nu een eerste stap is gezet, is het nog te vroeg om de indicator op dit punt als voldoende te kunnen beoordelen: eerst moet er een duidelijke inventarisatie zijn, geijkt aan de kerndoelen voor de verschillende vakken, zodat de dekking van de kerndoelen verifieerbaar is. Voor zover de competenties deels gedekt worden in het joodse onderwijsaanbod is het uiteraard ook van belang om die dekking in kaart te brengen, in elk geval als dit wat betreft de school 'meetelt' in het totale aanbod. Dit is dan ook een punt waar de inspectie verificatie op kan uitoefenen.

Ondersteuning leerlingen

De school gebruikt sinds kort genormeerde toetsen voor de kernvakken. Wij hebben kunnen constateren dat deze toetsen daadwerkelijk worden afgenomen en geregistreerd. Indicator 9.1 is dan ook als voldoende beoordeeld. Dit is een eerste stap op weg naar het systematisch volgen van leerlingen, het gebruik van de gegevens hiervan in de lessen en het gericht vaststellen van de ondersteuningsbehoefte van leerlingen (meer richting opbrengstgericht werken). Op dit moment gebeurt dit nog niet. Zeker gezien het gegeven dat de schoolopbrengsten niet te beoordelen zijn, omdat het te kleine groepen betreft, is het wel nodig dat de school op individueel en op macroniveau de leerwinst van leerlingen op de kernvakken in kaart brengt. In het kader van de leerlingenzorg verdienen de registratie en inventarisatie van leerlingengegevens nog nadere aandacht. De school heeft een licentie voor een geautomatiseerd leerlingvolgsysteem, maar tijdens ons tussentijds kwaliteitsonderzoek bleek dat hier nog maar nauwelijks gegevens zijn ingevoerd. De school is nu bezig de papieren leerlingdossiers op orde te brengen en een aantal gegevens in te voeren in het leerlingvolgsysteem, maar dit is nog niet zover dat dit een functie vervult bij het daadwerkelijk volgen en bijsturen van de leerlingen.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de school bevindt zich nog in een beginstadium. Er is een werkgroep die een concept-lesobservatiemodel heeft ontwikkeld, dat de komende tijd verder wordt uitgetoetst. Dit is een eerste stap op weg naar een meer systematisch inzicht in wat er in de lessen gebeurt, en wat de school op een meer geaggregeerd niveau aan didactisch en pedagogisch handelen in huis heeft. Wat betreft de kwaliteitszorg van de opbrengsten: er zijn op dit moment nauwelijks gegevens voorhanden om dit systematisch te doen. Er is nog geen toetsbeleid ontwikkeld. Er is nu wel een werkgroep gestart om te inventariseren welke toetsen zoal gebruikt worden, hoe leraren hun toetsen

samenstellen en hoe ze normeren, maar er is nog geen schoolbrede analyse of inzicht hierin. Het leerlingvolgsysteem is nog niet gevuld met gegevens, dus analyses moeten allemaal handmatig gemaakt worden. Al met al staat de kwaliteitszorg nog aan het begin van een doordachte doorontwikkeling. Wat enig vertrouwen geeft is dat de inspectie heeft kunnen constateren dat leraren hun vertrouwen uitspreken in de schoolleiding en in de verbeterkoers die samen met de externe adviseur van de KVA is ingezet; hierbij wordt tevens uitgesproken dat dit vertrouwen in de schoolontwikkeling nog sterk persoonsafhankelijk is. De schoolontwikkeling is nog niet geborgd in de organisatie dan wel in procedures.